

Opgave 2 'Infotainment: draaien de media door?'

Bij deze opgave horen de teksten 5 en 6 uit het bronnenboekje.

Inleiding

In 2010 bestond het televisieprogramma De Wereld Draait Door (*DWDD*) vijf jaar. Het programma van de VARA is een mengeling van cultuur, nieuws en entertainment. Met gemiddeld meer dan een miljoen kijkers was *DWDD* het populairste programma op Nederland 3.

Het format van *DWDD* wordt door critici besproken als voorbeeld van de toename van infotainment, een belangrijke ontwikkeling die negatieve maatschappelijke gevolgen kan hebben (tekst 5).

Een positief maatschappelijk gevolg wordt gezien door mediahistoricus Huub Wijfjes. Hij is van mening dat juist door de aandacht voor politiek in programma's als *DWDD* de politiek toegankelijk wordt gemaakt voor het publiek (tekst 6).

Lees tekst 5.

De auteur stelt in de regels 36-38 van tekst 5 dat *DWDD* onze blik op de wereld stuurt en hij suggereert daarmee dat media veel macht hebben. Deze visie kan genuanceerd worden.

- 2p **12** Welke theorie over de invloed van de media zegt dat die invloed beperkt is? Licht je antwoord toe.

Een discussie als in tekst 5 speelde ook al in de jaren **zestig** van de vorige eeuw. Toen werd na de komst van de TROS in het omroepbestel de term vertrossing geïntroduceerd.

- 4p **13** – Geef een omschrijving van 'vertrossing'.
– Welke verandering in de Nederlandse cultuur hangt samen met de vertrossing in de jaren **zestig en zeventig**? Licht je antwoord toe.

Zie tekst 5.

Massamedia vervullen verschillende functies, zowel voor het individu als voor de samenleving. Twee van die functies zijn de sociale functie en de socialiserende functie. Niet alle programma's vervullen alle functies, sommige programma's vervullen er meer dan andere.

- 4p **14** Leg aan de hand van tekst 5 uit dat er een verschil is tussen de sociale functie en de socialiserende functie van de massamedia. Verwerk in je antwoord bij elk van de functies een bijpassend citaat uit tekst 5.

Maatschappijwetenschappen onderzoekt maatschappelijke verschijnselen vanuit verschillende benaderingswijzen die ook wel invalshoeken worden genoemd. Het succes van *DWDD* kan vanuit verschillende benaderingswijzen onderzocht worden.

- 4p **15** Formuleer twee onderzoeksvragen over het succes van *DWDD*. Een vanuit de sociaal-economische benaderingswijze en een vanuit de sociaal-culturele benaderingswijze.
- 2p **16** Beredeneer dat de ontwikkeling zoals die geschetst wordt in tekst 5, negatieve gevolgen zou kunnen hebben voor de kwaliteit van het publieke debat. Gebruik in je antwoord het begrip pluriformiteit.

Lees tekst 6.

In de regels 25-27 van tekst 6 staat dat ernaar gestreefd wordt om het meest besproken programma te worden. Een van de redenen voor dat streven is dat het uitzenden van een veelbesproken programma veel geld op kan leveren.

- 2p **17** Leg uit op welke wijze televisiezenders geld kunnen verdienen met het uitzenden van een veelbesproken programma.

Voor zendgemachtigden in het publieke deel van het bestel gelden bepaalde criteria om te kunnen blijven uitzenden. Die criteria voor de ledengebonden omroepen zijn anders dan voor de niet-ledengebonden omroepen.

- 3p **18** Aan welke drie criteria moet een ledengebonden omroep voldoen om te mogen blijven uitzenden binnen het publieke bestel?

Lees de regels 22 tot en met 38 van tekst 6.

De situaties waar in dit tekstdeel naar verwezen wordt, krijgen vrijwel altijd veel publiciteit. Ze voldoen aan meerdere criteria die gehanteerd worden bij de selectie van 'nieuws'.

- 2p **19** Geef vier selectiecriteria voor nieuws die van toepassing zijn op deze situaties of gebeurtenissen.

Opgave 2 'Infotainment: draaien de media door?'

tekst 5

Het moet vooral leuk zijn

De Wereld draait door (DWDD) is de afgelopen jaren uitgegroeid tot hét publieke podium waar columnisten, politici, journalisten of gewoonweg 'Bekende Nederlanders' hun mening komen geven, ongeacht hun expertise over het onderwerp. Je kunt gerust stellen dat *DWDD* niet alleen is uitgegroeid tot de graadmeter van het culturele en politieke leven, maar ook dat nergens anders het publieke debat zo scherp vorm krijgt. Niet alleen worden de discussies continu aangehaald in andere media, het *DWDD*-format lijkt de toekomst van discussie op televisie te zijn, met 1,2 à 1,3 miljoen kijkers per dag (volgens kijkcijferrapporten van Stichting Kijk Onderzoek). Duidelijk is dat de verschillende meer intellectuele discussie-

programma's, waar de gasten doorgaans aanzienlijk beter gekwalificeerd zijn, het verloren terrein op *DWDD* niet zullen terugpakken. Welke invloed heeft dat op het publieke debat?

Wat opvalt wanneer je alle gasten in *DWDD* turft, is dat je steeds bij dezelfde namen uitkomt, een harde kern van pak 'm beet vijftien vaste gasten die het debat bepalen. Steeds meer begint het programma een gesloten gemeenschap te worden van mensen die het met elkaar eens zijn. Wie onwelluidend kritisch of ongezellig is, is per definitie een outsider. Wezenlijk kritisch zijn wordt niet op prijs gesteld. Zo biedt *DWDD* geen venster op de wereld, maar stuurt het onze blik op de wereld.

naar: Joost de Vries, De Groene Amsterdammer van 20 mei 2010

tekst 6

Televisie bederft de democratie niet, maar helpt die juist een handje

- De televisie heeft zich veel beter aangepast aan veranderende cultuurpatronen dan de politiek.
- 5 Dat wil niet zeggen dat er geen vuiltje aan de lucht is. Er zijn duidelijke trends in de televisieverslaggeving van de politiek die vragen oproepen. De groei van het aantal televisiezenders leidt bijvoorbeeld tot inflatie in de berichtgeving. (...)
- 10 Journalisten waren tijdens de laatste verkiezingscampagnes erg goed in wat ze zo'n dertig jaar geleden zijn gaan beschouwen als hun belangrijkste taak: het analyseren en duiden van het politieke spel. Dat gaat nog maar ten dele om inhoudelijke analyses, het gaat vooral om de hardheid van breekpunten en de karaktervastheid van lijsttrekkers.
- 15 De televisiejournalistiek toonde sowieso weinig neiging een eigen inhoudelijke agenda te volgen. Vrijwel ieder programma vertrouwde erop dat uit de confrontatie van de grootste tegenstanders vanzelf het beoogde effect zou resulteren om het meest besproken programma te worden. En als dat niet vanzelf lukte, dan werden de dames en heren politici in zogenaamd spontane
- 20 30 situaties gebracht waar ze zichzelf als ludiek en authentiek konden tonen. Of waarin ze onderuit gingen, misschien nog leuker.
- 35 De weken van de verkiezingscampagnes waren weken vol met brutale en emotionele confrontaties die geregisseerd zijn om tegenstellingen tussen personen uit te lichten. Vooral de verliezers van deze meedogenloze
- 40 *horse race* hebben de mond vol van de teloorgang van de democratie als gevolg van de televisie. Ze krijgen steun van tal van wetenschappers en filosofen. Maar ik vind het veel te
- 45 eenzijdig om in dit verband te spreken over een verval van de democratie. Het miskent langetermijneffecten die duiden op een grotere toegang tot informatie en debat voor een omvangrijk deel van de bevolking.
- 50 (...)
- Een overgroot deel van de bevolking in het negentiende-eeuwse Europa had vrijwel geen informatie en participeerde nauwelijks in het openbare debat.
- 55 De dagelijkse actualiteitenrubrieken en talkshows op televisie zijn wel wezenlijk voor de betrokkenheid van miljoenen mensen bij delen van het openbare debat.

naar: Huub Wijffjes, NRC Handelsblad van 12 juni 2010